

„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka prije podne.

Cijena mu je na godinu 8 kruna, na soka 4 kruna, pojedini broj 6 halera.

Uredništvo i uprava lista nalaze se u Voloskom br. 8.

Narodni list

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tlo bez kleti“

Za oglaš plaća se 10 halera po redku za više puta po pogodbi.

Oglaš štija se na uredništvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Br. 28.

Volosko-Opatija u četvrtak 10. srpnja 1902.

God. III.

Istarski sabor.

Sjednica od 3. jula 1902.

Dne 3. jula obdržavao je istarski sabor svoju treću sjednicu. Na zapisnik prve sjednice prigovorio je zastupnik vlade, te rekao da bi u njem moralo biti zabilježeno, da je c. kr. namjestnik govorio isto toliko slovenski koliko i talijanski i da je pročitao uzorak za svečano obećanje predsjedniku talijanski, podpredsjedniku hrvatski. Talijanska gospoda sastavljaju hotice tako zapisnike, da se iz njih nebi smjelo viditi da se u saboru i slovenski odnosno hrvatski jezik rabi. Kad je vladin povjerenik svoje prigovore učinio, doviknuli su mu porugljivo: dobro, bravo, sad je zadovoljan!

„Stari“ kao da je nekakve obveze uzeo. Među prisjelnim molbama najavio je i onu učiteljskoga društva „Narodna pravda“. Ova posljednja riječ teško mu je iz ustija išla, ali ju je ipak izrekao. A glavno je da je molbu, makar i hrvatsku, preuzeo, što prvih godina nije htjeo učiniti.

Njeki mladi i mali doktor iz Pirana Ventrella izvjestio je o izboru prof. Spinića i Mandića u vanjskih obćinah Voloskoga kotara.

Rekao je da bijaše nekih neurednosti u listinai nekih obćina nije zabilježen porez pojedinih birača; da se je u svih obćinah, osim Kastva ustanovilo uru za svršetak izbora, da listine ne bijahu predložene u dvostrukom uzorku. Prelazeći na „rimonstranzu“ šijora „Vincenza Dubrovich“, opazio je da mu prvi prigovor ništa ne valja. — Glede drugoga reče, da nije iz listina razvidno, da bi c. kr. izborni komesar potvrdio listine, i da bi taj prigovor nješto vrijedio. Nego svi prigovori skupa da se svadaju na pogriješke sa strane c. kr. oblasti. I kad bi se za to izbor uništio i novi raspisao da ne bi ni malo koristilo. Uspeh da bi bio isti. Birači i izbornici onoga kotara pokazali su svoju stalnu volju. U pederih obćinah su birači izabrali 74 izbornika ili fiducijara, bez ikakve protivne stranke. I 74 izbornika došli su k izboru zastupnika i svi kako jedan dali su svoje glasove Spiniću i Mandiću. Ne ostaje druge nego da se ih potvrdi. I potvrdio ih je sav sabor, kako jedan muž, najprije jednoga pak drugoga.

Nezamo će li biti to pravo šijoru Vincenzu Dubrovich. On je hotio, da se izbor uništi, i dakako novi raspíše. Ne bi on mario za trud koji bi pri tom imale naše obćine, naši birači i izbornici, na trošak, na razdraženje pučanstva. Za sve to ne mario ništa, kako ni onih nekih sedam drugih, koji su „rimonstranzu“ potpisali. Njim je do novih izbora, do izbora u obće, jer znao dobro što njim izbori nose. Nego bi reč da su već i Talijani vidili s kim imaju posla. Pred izbori i u vrijeme izbora viču prodanci na sva usta. Kako je sve s njimi, kako će oni dobiti — samo da više dobiju od svojih gospodara. A kad dodju dani izbora, onda njih ni blizu.

Za sad „intanto“ vide Talijani, da njim ne keristi u Voloskom kotaru, ni da siplju novac, ni da se priredjuju pijanke, ni da se laže, ni da se klevete poštene ljude, ni da se kvari narod. Oni će u budućee kada, još buduć koji načim kušati sreću, da se pak i opet uvjere, da njim ne koristi ništa, da Hrvati i Slovenci hoće da ostanu takovi, da ih domaći ljudi zastupaju,

da se ne prodaju za ništa. Svjetao njim obraz!

Prilikom razprave o tih izberih izrekao je Dr. Laginja krasan govor, što hrvatski što talijanski.

Njekakova mularija na galeriji htjela ga je buniti, al je opomenuta izašla. Zastupnici takodjer razni talijanski slušali su ga pozorno. Svi pak kad je govorio talijanski. Svaku su mu čuti htjeli. I što dalje, to više kao da ih je oblio žig sramote. Laginja je rekao da treba izborne zakone za obćine i za pokrajine promjeniti, da su stari da ne odgovaraju duhu vremena. Da treba uvesti petu kuriju i za pokrajinski sabor. Da treba uvesti izravne izbore, to će reći da se ne bira fiducijare, nego neka svaki birač dađe ravno glas za zastupnika.

Po tih pogovorih među sobom ustao se je za drom. Laginjom dr. Bartoli i potvrdio skoro svemu što je dr. Laginja rekao. I Talijani da su za promjene izbornih zakona, i za proširenje izbornoga prava. Samo da ne zna kako će se to provesti. E dakako, tu će biti razlike. Nego ajde na posao, bez ikakvih predsuda u ime ljudskih prava.

Na to je većina odobrila razne obraćune! zaklade Frana Josipa I. za potporu istarskoj mornarici; mirovineke zemaljskih činovnika; bratovština nekda benečanskih; jubilarne Frana Josipa I. za potpore posujilnicam; i riešila neke molbe. Kod obraćuna rečene jubilarne zaklade progovorio je dr. Matko Trinajstić te podatke dokazao kako zemaljski odbor pristano kod podjeljivanja potpora postupa, dajući sve moguće talijanskim, a ništa hrvatskim i slovenskim posujilnicam. (Ne koristi kamori ništa ni kod toga. Naše posujilnice ipak cvatu, dočim talijanske propadaju. Op. ur.)

Bura u saboru.

Sjednica od 5. srpnja 1902.

Sjednica od 5. VII. bila je jako burna. Kod obraćuna „poljodjeljske zaklade“ oglašio se za rieč zastupnik c. g. Matko Mandić. On je podvrgao kritici djelovanje poljodjeljskoga vieća i zemaljskoga odbora u gospodarskih stvari. Utvrdio je, da koli vieće toli zemaljski odbor i u čisto gospodarskih stvari teraju politiku na štetu velike većine pučanstva, a na korist vladajuće stranke. Tu svoju tvrdnju podkriepio je mnogimi primjeri. Zemačko vieće htjelo bi imati putujuće poljodjeljske učitelje, ali ne za to da promišu interese poljodjelaca, nego da tjeraju talijansku politiku. Uzdržaje ravnatelj, pristava i drugih činovnika i službenika, ali ti ne će, ili nesmiju da znadu hrvatskoga ili slovenskoga jezika. Vieće da se tuži da c. kr. vlada podupire slavonska gospodarska društva, a ne zna da se tim daje najveću i zasluženu pljusk, jer u koliko to vlada čini, čini to radi toga, jer vieće neće da ih podupire.

Vlada podupire takodjer radi toga hrvatska i slovenska gospodarska društva, jer vidi, da ista rade za napredak poljodjeljskoga pučanstva, dočim se talijanska društva malo zauzimaju za to. Kakova razlika je između rada jednih i drugih društava vidi se iz toga, što 12 talijanskih kotarskih zadruga imaju samo 1000 članova, dočim imaju sama tri hrvatsko-slovenska društva 1500 članova.

Vieće neda kljaštiroca hrv. zadrugam koji bi poznali jezik naroda. Ono ne će da dađe potpora za uzgoj valjanih gospodarica. Tučobrani talijanskih obćina leže nerabljeni dočim ih naše obćine moradu teškom mukom pribavljati same. Na svrsi veli, da ljeto ističe rok imenovanja članova poljodjeljskoga vieća pa se nada da će barem vlada imenovati u vieće, takodjer i naše ljude te da ne će imenovati predsjednikom g. dra. Campitella, koji nije sposoban ni vrijedan za to, kao niti za predsjednika sabora. — Glasovati će on i njegovi drugovi koli proti obraćunu poljodjeljskoga vieća za god. 1901. toli proti proračunu istoga vieća za godinu 1902.

Zastupnici manjine su drugu Mandiću odobravali za vrijeme celoga govora, osobito pako na svrsi. Talijanski zastupnici hodili su jedan do drugoga i razgovarali, dočim je na galeriji postajala sve to veća buka. Vukle se stolice i nastojalo se tim učiniti što veći štopot. Lupalo se po klupah i po tih, žviždalo se na sve moguće načine. — Predsjednik je za to malo mario. Pitao je naivno jedan put: što to vuku? drugi put je molio, neka budu mirni, treći put je rekao da je vučenje stolica nepristojno, četvrti put opazio je prema galeriji neka bude obzirna itd. itd. Nikada da bi ozbiljno opomenuo, a još manje što učinio da se uzdrži red i mir.

Ni nikakovo čudo da je za daljnega hrvatskoga govora došlo do užasnog prizora. Kod obraćuna poljodjeljske zaklade progovorio je naime g. dr. Dinko Trinajstić naročito da odgovori na neke tvrdnje talijanskoga zastupnika d'Avanza. Za toga govora nastala je jošve veća buka, lupanje, skripanje.

Predsjednik je opominjao, al samo opominjao obćinstvo na galeriji, al ga isto nije nimalo slušalo. Mandić mu je na to doviknuo: — Gosp. predsjedniče ne će da vas slušaju, jer vas smatraju za pulčinelu i buratina! D'Avanzo vieće na to, da se ima Mandića pozvati na red. Dr. Dinko Trinajstić doviknuje predsjedniku nek čini red. Predsjednik odgovara, da je to njegov posao i još im kaže neka govore u jeziku, kojega i on i njegovi razumiju.

Spinić doviknuje na to: — Eto, to je predsjednik imenovana predlog c. k. vlade! Malo iza toga dolazi k predsjedniku Bennati, nešto mu šapće a predsjednik dađe na to izprazniti galeriju, čim je pokazao da je odvisan od Bennati-a.

Kada je dr. Dinko Trinajstić svršio svoj govor, predložio je dr. Bartoli, da se Matka Mandića pozove na red radi toga, što je tobože rekao, da je predsjednik pulčinelu i buratin. Mandić moli za rieč, da dađe razjašnjenje. Većina vieća da mu je se ne smije dati i hoće da se glasuje o tobožnjem predlogu dra. Bartola. Zastupnici manjine počmu na to lupati rukama po klupah, a nogama potluti tako, da se ne može čuti ni što govori Bartoli ni većina, ni predsjednik, dočim se čuje da Mandić vieća, da on nije rekao Campitella da je pulčinelu i buratin, već da ga galerija za to drži.

Članovi većine stoje i tobože dižu ruke kao da uzprkos zagušeno buke glasuju za tobožnji predlog Bartolov. Nabacilo se i s jedne i s druge strane svakojakih rieči među ostalimi kaže Spinić predsjedniku

da je pristan, što je predsjednika jako razljutilo, kao da ne bi bio, kô što u istinu jest skrajno pristan.

U sveobćoj buki navuče Campitelli cindar na glavu i petrgao sjednicu. U kratkoj pauzi razjasnila se je stvar privatno i kao što je buka naglo nastala tako je skoro i prestala. Sveobćio bio je glas, da je povod svemu bio popustiv postupak predsjed. prema galeriji. Kad je kasnije kod obraćuna pokrajinske zaklade govorio zastupnik Andričić proti istomu obraćunu vladao je podpunni mir među zastupnici većine i u obće u sabornici. Galeriji nije se više u toj sjednici dozvolilo doći u sabornicu.

Dopisi.

Iz Kanfanara. Mnogoštovani gospodine uredniče! Mi se para da od Kanfanara niste još ni jedne čuli. Rovinjsko selo svojim dičnimi sokoli javlja vam se više puta ali odovce nimate nikada glasa. Ja ću vam povidati kako se puli nas godi. — Dunke oraj! Kako druguda tako se i puli nas već puno let obavlja „svibanjska pobožnost“ i to vavik u hrvatskem jeziku. Pred par lit su počeli i ovdj talijanski moliti i kantati našemu puču, ki jedini prihaja na tu pobožnost. Bile su najme pred par lit prišle u Kanfanar nike gospe iz Pula (valjda su bile napoštu poslane) i tim za volju upeljala se je pobožnost u talijanskom zajuku na 7 ur večer, a za naš pak jutro na 6 ur kad smo već svi čisti na polju. Tako smo bili usiljeni da pridemo na talijansku pobožnost na 7 ur večer.

Pivale su nike „figlie di Maria“ ke su govorile da njim je svibanjska pobožnost: „l' unica ora de divertimento, che le ga a Canfanaro“ i to za to zač su se mej nje umišali nekakovi mladići. Mi smo govorili gospodinu plovani, da tu sramotu odpravi jerbo da crkav nije za divertimento nego za molitvu. Nogo gospodin plovani, nas ni htija poslušat i tako se je celi mesec kantalo talijanski. No, drugo lito za tim zostale su same „figlie di Maria“ perke one šiore iz Pula kad su si bile u Kanfanaru „rafriskale memoriju“ nisu više prišle nazada. — Plovani, Bog mu daj lahko duži bija je umro pak je doša na njegovo msto sadašnji gospodin plovani Dalmatinac, Bogati, iz Dubrovnika. On je opet tim „figlie di Maria“ dopustija da pivaju talijanski. Dunka dva lita smo imeli talijansku pobožnost, dva lita su se „figlie di Maria“ divertile u našoj crkvi.

Došlo je i ovo lito a s njim i misec maj. Mi smo misleli ovako: kod pasanih obćinskih izbora su Krnjeli pomoću našega plovana, cesarskoga kumisara i svake vrsti sleparij predobili, pak za to će biti i ovo lito svibanjska pobožnost u talijanskom jeziku. E, ter tako je reka barem gospodin plovani. E pur ni bilo tako. Naši „pobožnici Talijani“ nisu imeli ovega proleđa miseca maja svoje pobožnosti. Naš vridni kapelan reka je da ni pravo da se moli i kanta u crkvi talijanski kad je na večer sve puno naše krvi u crkvi i odlučil je da bude na večer pobožnost za naš puk. Ako će Talijani imat svoju talijansku pobožnost neka ju imaju jutrom. On je znal, da je Talijanom pobožnost dovreća briga. Njim je bilo samo za to da se va crekvi kanta i

moli talijanski i da se oni va crkvi diverte. Kako je gosp. kapelan odlučio na to je pristao i plovani ali Talijanin i „figliam di Maria“ ni bilo pravo i govorile su po kamfanaru: Ti ga inteso, ti ga inteso quel p... prete croato? la nostra unica ora di divertimento — — — a „general Momolo“ bil je furibondo Pol brujusi mu je palo kako je puka od jada.

Valje je telegrafal biskupu Flapu neka priđe po kapelana. I rihit! Valje po podne došlo je od biskupa, da se ima držat pobožnost za Talijane na 5 ura a za nas Hrvate i Slovene na 6 ur večer. Talijankam ni to bilo pravo zač da peta ura ni za divertiment buduć da je još previše svitlo — — — I nijedan skoro od naših Kalabrezi ni hodil na pobožnost od 5 ure. Našega pak svita bilo je na 6 ur večer svaki dan puna crkva. Ako ni naš plovani od sada poznal Talijane moga ih je pripoznat sada. Drugo lito neka učini pobožnost za naš puk ništo kasnije da more naš puk nam obavljenog dela poč u crkav a neka ne pazi ča govore „figlie di Maria“. One su bile vridne na Telovu pit i frajat pod Lodonjem za vreme večerjanja. To je baš lipo. —

Iz ovega ča sam Vam napisal more se svaki osvedočiti da istarskem Talijanom ni puno stalo ni do pobožnosti ni do crkve ni do Boga nego samo da čine smutnju med našim narodom komu već brane i to, da se u svojem jeziku moli Boga. Za sada dosti a drugi put javit ću Vam se još.

Momolo serpente.

Iz Barbana. Veleštovani gospodine uredniče! Izvolite mi dati malo prostora u Vaš dični „Narodni list“. Mi Barbanci smo Vam narod jedne biča i jedne narodnosti i to hrvatske zvan desetak Krujeli.

Mi u istinu kad su kakovi izbori svi smo složni i poredani kako paunovo perje, a još bimo bili bolje, da nas ne bi ona šacič karnjela mutila i niki izroditi, ki bedake mute kako i Krsitić Brezane i Rukavčane. Ma mi Barbanci da smo složni i dobro misleći, bimo se znali više puti sastat i porazgovorit z liepom našom braćom Pornjancima i Šamci i gojancima, Svetom Marijom od zdravlja, da učinimo jedan odbor za koje društvo jer to bi bilo od velike potrebe.

Nam bi se htio jedna čitalnica, jedna podružnica družbe i jedna vinarska „zadruga“ To bi se sve postiglo samo da je mara i da se protivnik leđa okrenu. Tako smo bili negdi mjeseca maja 1901. osnovali jedan odbor da osnujemo jednu Posojilnicu.

Hvala Bogu i prijateljem, ki su se zauzeli za to društvo, molba je bila uslišana. — Dne 27. maja 1902. bila je prva glavna skupština i prijavilo se lepi broj članova. Skupštinu je otvoril gospodin Don Dinko Pindulić kanonik i župnik barbarski uz svoja dva kapelana.

Skupštinu je posjetil naš vrlj rodoljub i zastupnik veleuč. g. dr. Matko Laginja sa svojim dvimi prijateljima.

Naš gospodin je držal jako lepi govor a zadrugari smo ga pomno slušali pak i naši poprdili su se divili njegovu govoru. Na koncu govora zadrugari su ga pozdravili sa „živio“ onda je sledilo upisivanje. Oko jedne ure po podne dignuta je sjednica; zadrugari šli su na kapljicu dobrog terana, a naš dični miljenik Laginja gosp. župniku Pinduliću.

Mi Barbanci želimo svako dobro, sreću i zdravlje našem dičnomu zastupniku na njegovom dobrom delovanju za naš puk. A ti Barbance osvedoči se kako nas ljubi i štije naš dični dr. Laginja.

Ča bi se tako jedan Kleva i jedan Zuban, ki su nam patrijoti rukoval i zdravili s nami? Aj nebi nikada. U našem odboru je predsednik Don Dinko Pindulić kanonik i župnik barbarski njegov zamjenik gosp. Sebastijan Malabotić načelnik, podpredsjednik gosp. Valentin Jereb kapelan Pornjanski, tajnik g. učitelj Drnjević.

Na dan skupštine bili su naši protivnici iznenađeni i od jada zeleni kao kakov gusenice.

Naš župan Zorzo Grabar je svaki dan dva do tri puta u Barbane, ma na dan

skupštine ni ga bilo, valjda ga je bija marnu stisnu!

Dne 21. maja imali smo občinsku sjednicu i na koncu sjednice učinili su župani protest proti zakonskoj osnovi zemaljskoga odbora na namjestništvo.

Domaće vesti.

Petnaestogodišnjica vatrogasnoga društva v Opatije bila je proslavljena na najlepši način nedelju na 6. o. m. Svečanost je započela sa sv. mašom, ku je odslužil veleuč. g. I. Žigante dah. pomoćnik u Kastvu. Ta sv. masa bila je za seguro najlepša točka inače vrlo lepoga programa. Sva Slatina okićena zastavama a niže vatrogasnoga turna bil je učinjen upravo liepi oltar nadkriven s tendom i zastavami. S desne strane oltara prema cesti bile su namještene razne sprave, karoze za spazavanje, pumpe, stube itd. sve stvari, ke je društvo od mala kupilo i ke su se tega dneva imele blagosloviti. Na lievoj strani bili su zastupnici oblasti medju kojima vidjesmo pogl. g. c. k. kot. kapetana dra. Manussi-a, dočim je na tenisu stala vojnička glazba Jelačić, ka je za vreme maše igrala neke vrlo liepe crkvene komade. Sve je to nekuda upravo imponiralo. Sveta je bilo puno, ali sa svem tem da je bilo sve to na otvorenom, ipak se nije čulo ni glasa, samo od časa do časa čula bi se kratka zapovied zamjenika komandanta g. Fencela, kad je trebalo naznačiti vatrogascem i veteranom da salutiraju. Valja naime znat da su i veterani prisustvovali toj slavi svojih drugova vatrogasaca a to je jako lepo, i mi preporučamo, da i unapried budu tako složni.

Za mašom defilirali su vatrogasci pred g. c. k. kot. kapetanom a za tim su šli uz pratnju muzike marširajuć pod Grand Hotela. Dok su se vatrogasci tu malo okrepili, odigrala je vojnička glazba pred hotelom nekoliko krasnih komada. Za tim su vatrogasci šli va veliku salu Grand Hotela gdje se je obdržavala glavna skupština društva. Tu je skupštinu otvorio i vodio zapovjednik g. Fran Doberlet onom vještinom, koja mu je kao prirodjena.

Mi koji smo prisustvovali toj skupštini morali smo se diviti lepoj disciplini toga društva. Ta se je disciplina pokazala i na skupšćini.

Do nešto življe debate došlo je prigodom razdeljenja 5 darova onim vatrogascem ki su se najbolje skazali kroz zadnje leto dan. Podeljenje teh dari bilo je zamišljeno va najlepšoj namere nego va pratke se je pokazalo, da je bolje bez njih. I do tega je i došlo: zaključilo se ni sada, ni u buduce nemaju se davat nikakovi dari. Vatrogasno društvo je društvo od dobrovoljaca, od ljudi, ki će da svojemu iskrenjama pomoru od svoje dobre volji, a ne za plaću.

To je bilo mnijenje svih — i tako se i to pitanje rješilo va najlepšem rede, ako se izuzame mali incidentat, do kojega ni nikako smelo prit.

Na kraju sednice govoril je g. kapetan onako lepo kako to on umije i naglasil je, da nam svim mora vatrogasno društvo bit mlo ne samo za to, ča mu je svrha, da očuva imanje i život od svojega bližnjega, već i za to ča ono va svakoj veđoj prilike i kod raznih svečanosti drži upravo ozoran red. —

U večer bila je na Slatini pučka svečanost. Počela je na 5 ur, a svršila kasno u noć. Sveta bilo je puno, zabava lepa a poslužba — tako, tako, ne bi škodilo, da je bila malo bolja.

Dodat ćemo ovemu kratkemu opisu te vrlo lepe svečanosti još to, da je g. Fran Doberlet imel dobrota povest nas u prostori gdje držal sakupljen sav materijal potrebit za gašenje vatre kao i za spazavanje ljudi. Bogat je to materijal. Bit će svega u vrednosti oko 60 tiseć kruna. Od toga se najbolje vidi, kako to društvo lepo napreduje.

Blagdan sv. Cirila i Metoda. Prošli subota bila su koliko deca voloeke toliko ona opatijske družbine škole s odnosnim učiteljskim osobljem kod sv. mise. Iza sv. mise

su gg. učitelji povrativ se u školu, opisali djeci život i rad sv. apostola iztaknuv njihovu važnost u poviesti naroda našega. Jako pohvalno!

Svršetak škole. Na našim dražbinim školam u Voloskom i Opatiji svršit će ova šk. godina utorak na 15. o. m. i to sa sv. mašom. U ponedjeljak pako obdržavati će se na jednoj i drugoj školi zaključni ispiti iliti ezameni, i to ovim redom: U Opatiji u ponedjeljak od 8. ure u jutro dalje, u Voloskom veća djeca (II. razred) u jutro od 8 ure do podna a manja djeca (I. razred) isti dan od 3 ure za polne dalje.

Preporučujemo svim roditeljima i prijateljima škole, da dođu tega dneva da se na svoje oči osvedoče o napredku naše dobre djece.

Nautička škola u Bakru. Primili smo od te lepe škole godišnje izvješće iz kojega bilježimo žalostnu činjenicu, da va njoj nima ni jedne našega učenika iz Istre. A to ne bi smjelo bit. Mi smo prolitali to vrlo zanimivo izvješće i uvjerili smo se, da pomorac, ki izadje iz te škole ne će biti samo valjan mornar, već da će uz to dobiti i lepu i široku naobrazbu, ka je osobito danas svim i svakomu tako krvavo potrebita, osobito pako našim pom. kapetanom, kim su mnogobrojni parobrodi i veliki sadašnji promet otvorili novo polje gdje ne dostaje samo poznavanje raznih manevra s jedrom, itd. To postavljamo mi na srce našim mladim kim želimo, da budu u znanju dostojni naslednici onih naših vrednih starih kapetana, ki su u praksi — a to je za njihovo vreme bilo dosti — mogli biti učitelji svim pomorcima sveta.

Naši sokoli va koparskem sahore. Na prvot strani našega lista opisujemo tečaj saborske sjednice od 5. o. m. Kratak je to opis, pak se iz njega slabo vidi kako su se puli te prilici ponesli naši zastupnici. Jer valja znat, da su ti naši sokoli, kako vavet tako i on dan pokazali kako oni ne znadu ni za strah ni za obzire, kada treba branit pravice našega puka u Istri. Trebalo je mimo ostalih videt našega dičnoga prof. Matka Mandića i dra. Dinka Trinajstića! To su pravi junaki — Bog njim daj svako dobro! Mare oni da je oko njih i nad njimi na stotine talijanskih fakini ki prez prestanka navaljuju na njih i proti njih. Oni se ne boje — oni njim gledaju ravno u sramotne obraze i v oče njim dobacuju krivice, ke delaju proti našem narod. To su zastupnici! Živili!

Purcine! i buratin! Naš zastupnik g. Mandić rekao je va obraz Campitellu, da ga talijanski fakini na galerije drže za purcine i buratina. Stari se je na to silno razjadil a razjadili su se i drugi kalabrežki zastupnici. Ma za ča se jade? Leta 1896. pisal je va matuljskoj špudačere Krsitić da je stari Campitelli zvišiel i imbanbiniđi starac. A ni pasalo ni pet meseci za tim već mu je Campitelli a s njim i drugi neki Talijani odprl mošnju. Tako vidite zvuju Talijani branit svoje poštenje! Lepi ljudi! A najlepše je to, da Constantini pusti da mu va foj, kega on „mantenji“ piše čovek/ ki je pred par let proti starcu Campitellu pisal, da je zvišiel i imbanbiniđ. I to će bit neakav moral — ale za seguro talijanski! Purcine! i buratin! — to je još niš. Krsitić je drugačije pisal leta 1896. proti Talijanom. On je pisal, da su oni divlje zvjeri i nemani — pak vidite kako mu lišo pasuje. A da to reče naš Mandić ale Spintić.... Na križ bi s njimi — na križ!

Električna željeznica. Obzirom na noticu što ju je donesao naš posljednji „Narodni list“ pod gornjim naslovom ne mogu a da ne kažem stanovište velike većine Opatijaca u toj stvari, znajući, da ču tim ugodiť mojim sumešćanom.

Na prvi dio, to jest kako će se pokrit troškovi za tu željeznicu i da li će se ista rentirati, to ne spada va mene, to spada više na one, koji će tu žrtvovati — svoj novac.

Glavno je što imam reći, kako već gori spomenuh, koje stanovište zauzimaju Opatijci o toj po Opatiju vrlo važnoj željeznici. Dakle da vidimo.

Prvo je pitanje, da li će ta željeznica biti od koristi za Opatiju? Naš je „Narodni list“ pisao dođuše više puta o koristi ta željeznice za naše strane, ali se nije nikad obazirao specijalno na Opatiju. Da se za tu stvar zauzimlje vis. Ministarstvo, Namjestništvo i g. general-direktor Eger i sva ta velika gospoda to je vrlo lepo i pohvalno, ali nastaje pitanje, da li se oni zauzimlju, kako gori rekoh specijalno za korist Opatije? Ja, a s menom i većina pametnih i izkusnih Opatijaca držimo da ne! I to za to, jer će nam električna željeznica, koja inače nije toliko potrebna pokvariti glavnu cestu i odnašati gostova izvan granica Opatije. Ovo je nepohtito!

A sada par reći u dokaz te moje tvrdnje.

Hajdmo najprije na cestu.

U Opatiji imademo što je glavnoga jednu cestu i put uz more. Park nije naš. Taj možo bit svaki dan zatvoren. Sve što imademo lepšega je na cesti. Na toj cesti koja je uz to i prilično uzka koncentrirano je celo kretanje i celi život mjesta. Sad pomislimo najprije na one silne žice, koje će bit poput mreže rastegnute nad tom cestom. Već ti samo to stisne duša. A onaj neugodni štopot svakih 5 časaka. A ono u ono dirajuće trubenje — kao na vatra. — Treba imati za istinu tvrde žice koji će to podnašati. Kako će to tekar moći podnašati siromašni boležljivi gosti, koji je pobjegao iz grada možda baš pred elek. željeznicom? Došao je k nama da uživa mir i da se zabavlja, jer drugoga kod nas i nije, pak što je tu našao?

Kako je osjetljivih živaca većina lječilišnih gostova najbolji nam je dokaz, da se pritužuju za svaku malenost. Tako njim ameta fikanje parobroda, zvonjenje, pjevanje pijeta itd. itd. A bilo je dapače i takovih koji su se pritužili da neće stanovati u toj ili onoj sobi, jer da njim tamo smetaju galebovi sa svojim letanjem. Kako će se moći tekar sada stanovati uz cestu? A i sama pogibiel života nije isključena. Pomislite si malo na ovako uzakoj cesti uz silne vozove, kočije još i elek. željeznica! Za istinu, sve liepe stvari treba da su tri. Misoa, da će bit tomu pomoženo, kad bude sagradjena gornja paralelna cesta nije opravdana. — Glavno će ostat uvijek na staroj cesti Opatija se pripodabljala u toj stvari sa drugim lječilištima, ali to nije opravdano.

Druga lječilišna mjesta imade više cesta i te su široke tamo imade dosta mjesta i za prolaznike. A što je glavno imade valjane i dobro uređene prostore i perivoje u kojih se mogu lječilišni gostovi u miru kretati i zabavljati. Tamo ne dotje električna željeznica. Ali kod nas toga nije.

Tvrdnja, da i veća mjesta nemaju kursalona nije takodjer opravdana, jer imade i opet manjih lieč. mjesta, koja imadu kursalon. Ako pak nisu u nekih mjestih ti kursaloni dobro posječeni odvisi sigurno od toga što nisu gradjeni na sgodnom mjestu ili što ne pružaju gostovom zabave i konfora, kakvog oni žele.

Drugo je, što će ta željeznica pružiti gostovom ugodnu priliku, da mogu stanovati izvan Opatije. Poslednji „Narodni list“ je pisao, da će tim poskodiť veprnaka i lovranske strana i to je sasna u redu. Ali baš usled toga izgubiti će Opatija za onoliko koliko dobiju ta dve strane. To je lahko razumljivo, jer će tamo naći veći mir, dobiti cenije stanove i neće plaćati tako visoke lieč. pristojbe. Da će bit i nadalje sve koncentrirano u Opatiji ni o tom ne dvojim. Ali kakova korist za Opatiju, ako nam gostovi dolaze na koncert, na ples, na glashu itd. i tom prilikom potroše koji novčić na pivo ili kafu? Glavno će ostati ipak tamo. Je li tako? Ako bi koji mislio, da će tamo ići samo lošiji gostovi, onda bi se moglo reći, da i elek. želj. neće biti nego za lošije gostove.

Radi ovih razloga su i protestirali ili molili mnogi kućegospodari i drugi interesirani Kurkomisiju, da ne bi ista barem uzela akcija na takovo poduzće nego da taj novac radje potroši u koju drugu po lječilište korisnu svrhu no većina gospode bili su protivnog mnijenja.

Pak kako mi poštuju naše mnenje ipak mi se je činilo za shodno, da se taj korak razjasni, što sam ovo ovim nastojao i učiniti. Dao Bog te imali oni pravo.

J. M.

Opazka uredništva. Rado prihvatamo vaše pismo i to za to, da naši čitatelji čuju i drugo zvono, toliko više, što to dolazi od strane dobrog prijatelja našega lista. Razumije se, da mi i sada ostajemo kod prvoga našega mnenja o toj stvari a naši vredni čitatelji neka sami sude prema svojoj najboljoj uvidljivosti. Opaziti pako imamo samo ovo: —

U pismu stoji, da će gostovi bježati izvan granica Opatije i to u bližnju vepirnačku i lovransku občinu, jer da će tamo imati mira, koji da će biti Opatiji oduzet onim „neugodnim štopotom“ i „u ho dirajućim trublenjem“ nove željeznice. Ali tu dolazimo do male kontradikcije, jer ako su gostovi primorani bježati radi „štopota i trubanja“ željeznice, to je posve logično da će ti isti gostovi morat bježati i iz Lovrana i Vepirne, pošto će ih i tamo progoniti taj nemili štopot i „trubjenje“. I tamo su kao i u Opatiji sve najljepše i najudobnije „vile“, uz cestu a i one koje se imadu graditi bit će sagrađene uz cestu. Po tom: „štopot i trubjenje“ ovdje i — ondje, od toga se ne uteče.

Nego velegradjani, a to su velikom većinom naši gostovi, ne mare mnogo za to: njihove su uži već tomu privilegije, a ako se i najde među njima kakav bolestnik, koji je željan osobita mira eno mu gornjega diela Opatije, koji ni malo ne zaostaje za doljnjim, a dobro je, to će nam priznati i sam gosp. M., da i gornji obćinari nešto zavriede.

Isto se tako ne slažemo s tvrdnjom, da će gostovi bježati i za to u Lovran i Vepirnačku stranu, jer da se tamo ne plaća kurtakse i da se ondje jeftinije žive. Neka bude uvjeren gosp. M. da je već sada u Lovranu jedno jaje skuplje nego u Opatiji, a što se tiče plaćanja kurtakse, to je više nego li sigurno, da bi ista čim bi poskočio broj gostova i tamo zakonom uvedena bila.

Postojnućim mnenje gosp. J. M. mi zaključujemo ovu prijateljsku i mirnu izmjenu misli i nazora, uz dodatak, da naš „Narodni list“ nije htio, da mu se predbac, e bi on tobože htio uplivati na članove kurkominije, pa je po svoj kroničarskoj dužnosti progovorio o tom pitanju, tek onda kad je isto već riješeno bilo.

Izlet na Učku. Sobotu večer je išlo iz Opatije i iz Voloskoga ječno 30 gospode i gospodja na Učku. Gore su se sastali s nekoliko gospode ki su prišli s Pula, Trata, Pazina itd. Škoda da je bila naokolo vela magla, pak nisu izletnici mogli niš videt. Nego za svem tem oni su se lepo zabavljali — i posve su zadovoljni od tega izleta ki njim je dal priliku, da su se mogli upoznat s nekim našim vrednim ljud i preko Učke, mej kemi spominjemo osobito g. dra. Zuccoca.

Škrokalo njim je. Krstić, Šlocarić, Rižo Kafala i drugi neki kapurioni kalabreške stranke va oveh stran pecaui od jada da je sabor potvrdil izbori Spinčića i Mandića. Oni su se već nadali veloj kukanjji, nudali su se, da će njim s Poreča prit sva sila krajevci za novi izbori i da će opunita bit: — fraja popolo! A sada? Štrifć pod nos!

Grečki izbori uništen. To smo mi čuli veći u zadnjem broju našega lista. Po-perdili su svi kako ubijeni radi tega. A ne samo va Cresse nego i puli nas. Kako prasci na sikiru gledali su ovi dñi naši Kalabrezi i govorili su: Ma ča dunke zaspravlje mi ne smemo delat ča ćemo! „Personi, ter personi!“

Kolera na Matulj. Čujemo, da su neki naši Matuljani uznemireni, radi svojega — zavrjaja. — Oni ne znaju pravo ako su se našli svi kući onega razreznoga deteta, ale pak ako ih ima još kade skrivenih. Na to da bi morale pazit oblasti i učinit, da se i ako se već nisu do sada našli, najdu i oni drugi kući, da ne bi škopijala kakova bol — kuga ale kolera! Varamente, ne bi bilo nikakovo čudo po ovakovoj velikoj vručine.

Slavolj iz Dalmacije. Tako Krstić zove za zadnjog špuđaćera va organete od Costantinia onu škovaceru, ka se zove „Pravi Dalmatinac“ a štampuje se va Zadra. Urednik te straci je opet neki Krstić, rođak onega na Matuljah. Taj Krstić hvali Krstića i govori, da je ostao „čiste svjesti i savjesti“. Bit će tako, kada to govori jedan drugi Krstić, ki štampuje jedan foj, kega „Jedinstvo“ zove: blatni Pravi Dalmatinac!

Je to pošteno? Na čele Costantinovega organeta „tete Jambrožije“ stoji štampano da „izlazi svake subote.“ Ja sam platiš za celo leto 10 K i kad tamo paš po mesec dan, da ne vidim Costantinovega organeta. I kako da to ni dosti, sada su odlučili, da će „organet“ izlaziti samo 2 puta na mesec. A mojih 10 krun? Ej, šior Costantini paron dell' organeto de Matulje — come la magnumo? —

Selenje našega naroda v Ameriku. Naš narod ovoga kotara obuzela je kako nekakova bolest koja ga sili, da se seli u Ameriku. Staro i mlado sve već zapuša rodjenu grudu zemlje, sve zapuša svoju domovinu da se preseli va Ameriku. Uprav nas strah hvata kad pomislimo na posledice tega izselivanja.

Naš će kraj posvema opustit, vinogradi i polja ostat će zapušteni jerbo neće bit ki obdelat ih. Ni pol muke kad bimo znali da će naš koji se seli u Ameriku tamo imat toliko zasluzka da će moć ča god i pristedit za starije dane. Nego znamo, da se u Ameriku sa svih strana sveta seli puno ljudi, pa se bojimo da naši ljudi neće više nać tamo dela, pak da će se putovanjem u Ameriku upropastit. Put semo i tamo košta 600 forinti. Ako se ne nađje dela ili ako delo traje samo malo vremena onda se teško zasluzi 600 for. pak budućci se skoro svaki zadnji za putovanje teško se kada oslobodi duga. —

Za to se neka nijedan ne seli u Ameriku ki ni siguran, da će nać tamo delo poli kega će moć zasluziti više nego je potrošil za putovanje. Žalostno je vidit kako najbolji naši ljudi putuju u svet da zasluzu kruha kruha najviše radi toga jerbo se ovde nima nikakova dobitka a plaćila su svakim danom veća.

Za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru sakupilo se u malom hrv. društva u gostioni „Langhamera“ u Pazinu 8 kruna. — Gosp. Pavao Just daruje 1 krunu od prodane palice g. dru. J. Živil darovatelj. — Nadalje primili smo 50 filira od jednoga prijatelja „Učkara“. Živio! (Novac je uručen g. blagajniku družbe.

Cigaretni papir hitil je našoj družbe sv. Cirila i Metoda za Istru od 1. jenara, do 1. julija ovega leta kruna 389 i 63 fil Kako se vidi — lepi krajcar, a bit će još i bolje, ako budu svi naši pušači kupovali samo papir družbe sv. Cirila i Metoda za Istru. Mi njim postavljamo na srce, da kupuju samo takov papir.

Školake vesti za javne kō što i za škole družbe sv. Cirila i Metoda za Istru dobivaju se u našoj tiskari u Opatiji. Cijena je do 150 komada po 2 h komad, kod veće naručbe daje se 100 kom. za K 150.

Razne vesti.

Buraka ženi — reć bi, da nisu onako stripljive, kako su bili njihovi muži. Čitamo naime po novinah, da su mnoge od njih doznale, da su njim muži va gvere umrli i malo za tem su se lepo poženile s englezkimi soldati.

Sada, kada je gvera svršena, puno se je Buri za keh se je mislelo, da su umrli, vrnuo doma, i već od jedan je našal va svojoj kuće Inglezka kako muža njegove ženi. Stvar ni baš najugodnija — i reć bi, da će tribunal imet dosta poala s takovimi slučajji.

Ivan Orth. „Rappel“ franczki list piše ovi dñi da je Ivan Orth, sin pok. nadvojvodkinje od Toškani živ i da za to znaju va carakom dvore va Beče. Mi pak va to ne verujemo jer je s njim bilo puno mornari od našeh kraj, pak mislimo da bi se ki ta od njih bil oglašil.

Sanatorium na Nord-pole. Dr. Bunge, poznati putopisac sjevernih, polarnih krajeva odlučil je ustrojiti na najsigurnijem kraje do sada poznate polarne zemlje jedan sanatorij za razne boli grla i dušnika, zać da tamo nima mikrobi, ki prouzročuju te boli. I taj sanatorij, kako čujemo bit će do mala gotov.

Talijani i Francezi va Tunizi. Europejci va toj zemlje, ki sada pripada Francezkoj posjednju svega skupa 565 tisuć hektari zemlje. Od te zemlje pripada Francezom preko 508 tisuć hektari, a Talijanom samo 29 tisuć. Pak ipak bi ti nesrećni kalabrezi bili oteli i tamo zapovedat. Ma njim je škrokalo.

Nemački cesar i — sopela. Pred nekoliko vremena nahodil se je nemški cesar Vilim II. na Rajne, i ta mu je bila predana jedna stara sopela (tuba) ku su naši neki delavci va zemlje zakopanu. Cesar je pregledal trumbetu i pozval je svoje oficire da bi va nju zasopli. Oficiri su rekli, da oni ne znaju trumbetat. Na to je bil pozvan jedan delavac, nekadašnji vojnički trumbetaš da on zasope va nju. Kada ni ni on mogal to storit, cesar mu ju je na jedanput istrgul z ruki i zapuhal va nju. Na to je trumbeta dala od sebe nekakov glas, kako da bi zarovla. To je cesara bilo dosta, i zadovoljan ča je on jedini vredan sost va rimsku trompetu on je od veselja dal onemu delavcu — jedan cigar.

Kemu je ovo svoje? Ovo leto, va mesece maje predikal je va Vodnjane neki ježnita iz Italije. Va svojih predikah, dejn, da je uvredil — talijanskoga kralja. Naši sudi su ga za to pod šub strilali iz Austrije. Dobro!

Neki dan bil je tužen negdere na Goricem jedan Talijan iz Italije, jer da je uvredil našega premilostivega cesara i krajja i da je kričal viva Italija! Naši sudi su ga oprostili, jer da ta gladuh ni mislel uvredit našega presvetloga Cesara.

Stotinjače va zahode. Neki dan su va Prage našli teški popravljaću restauraciju „k zlatnomu križu“ va kanale od zahoda jedan paket va kem je bilo 187 karat od sto florini i 23 vizitnice, na ime Fritz Eberbach, apotekar va Nürnbergu. Kad su paket donesli na policiju, dokazalo se je da su stotinjače krive, falsificirane, ali tako dobro da se ih ni moglo prepoznat.

Kako su te bankanote prišle va kanal od zahoda i ki je ta Fritz Eberbach ni se do danas moglo doznat.

Pačuharije.

Pape Satan, pape Satan, aleppe. (Dante Alighieri: Inferno C. VII.)

Patatrak! Ja ne znam, kako je bilo, ni ča je bilo, ma to znam da se je na jedan put Učka, a s njom i sva naša mesta od Matulj pak do inclusive Mošćenice, sprofundala va velu dubljima — va utrobu ove naše zemlje. I ja sam se na jedanput našal va jednoj strahovitog škurine — i nisam znał kamo bi, kamo ne bi. Na jedanput čnjem od nekuda nekakov razgovor. Komac se je na to va me duh: vrnu! i ja sam pipajnc šal brzo napred i koliko bim jaje spekal već sam vam se našal pod jednom voltom kade su za dugim stolom sedela tri čoveka: — Stari Patrijarka a do njega na desno škrivan Relevante, a na levo — Rižo Nonin. Aha! ecco el merlo! rekao je Relevante, samo da me je videl. — Na pezu s njim! rekao je na to Patrijarka. A Rižo Nonin me je čapal sa svom forcem i hitil me je na pezu, tako da je zdela va ku sam pal jako prevagnula. I rekao je Patrijarka: — Va pakal s njim! Ja sam proteštal i zahteval sam, da me još jedanput stave na pezu, ale po malo, ale sve zaludo — zač Patrijarka ni otel nikako pristat na moju. Onputa sam ja zavapil: — Me riservo el triduo! nego na to me je Rižo čapal i rinul me je va jedan škuri koridor. Još sam na sebe počutil i Rižotovu nogu i čul sam njegov glas: — Čapa mostro! I ostal sam sām va škuram i počela me je od straha trest febra.

Na to se okole mane stori svetlo i pred mojemi očijami se stori jedan čovek, kemu je glava bila okrunjena s javorikom. — Ki ste vi? — pitāl sam ja njega. — Ja sam Dante! — odgovoril mi je on. — O servus! — rekao sam mu ja, baš mi je drago, da sam vas tu trefil. I povedal sam mu svu svoju nevolju.

Znal sam ja sve to, rekao je on na to mane, i ja sam upravo za to i prišal semo, da ti pomorem. Zać kako god sam ja jedan put imel, tako imaš i ti sada na lepšem svete jednu Beatricu, ka se za ta skrbi. — Beatricu? rekao sam ja na to vas zaćudjen Beatricu? a ka je ta Beatrica? I Dante mi je valje odgovoril: — To je Berka — ona me je poslala semo k tebe — i zamolila me, da te izbavim. — O pietosa colei che mi soccorse! uzklknul sam ja na to. A Dante meni: — Nego prej nego te izvudem od tuda ču te peljat malo va dolnji svet, da vidiš kako se tamo živi. — Bravo Dante, rekao sam ja, kako tebe jedanput Virgilijo, budi i ti sada meni vodja i učitelj. Na to mi je on dal jednu prezu tabaka i mi smo šli marčajuć po stazi teškoj — trudnoj...“

Gremo, gremo i gremo i pridemo pred jedan veli portun, na kem je bilo napisano z ognjenimi slov i: — Per me si va tra la perduta gente! Vrata se odpru — a ja čutem sve sam plač i škripanje zubi. Ja nisam znał od straha ča bim storil, nego Dante ki je ogonil moj strah rinul me nutar i mi smo se oba našli va pakle. Keh sam nutre našal to ču vam povedet drugi put. —

Zadnje vesti.

Rim. Talijanski kralj gre ovi dñi va Rusiju na posjete rusckemu cesaru. Tom prilikom pišu Talijani o veličini Rusije, a jutra te govorit proti Rusom da su barbari. Kralj će bivati va carskoj palače — Peterhof. — Sigurno je, da va tako lepoj palače još ni nikada bival nijedan kralj talijanski.

Rim. Nakon svojega puta u Rusiju poč će talijanski kralj u Berlin k nemačkemu cesaru. K našemu cesaru neće poć, zač zna da on mu ne bi odvratil vizitu. Bome nam je svejedno, ča prit, neće prit. Ne bimo se smeli da bi prišal, a tako ne ćemo plakati ako i lepo ne pride.

London. Kralj Eduard VII. je posvema izvan pogibelji. Okrunit da će se već va auguste.

Beč. Nemški se foji jade, da neće prit talijanski kralj va Beč — k našem cesaru. Talijanski pak foji — mej njimi „Travaso delle idee“ i drugi — pišu bezobrazno da aleanca mej Austrijom i Italijom je učinjena samo iz gospodarstvenih razloga. Mej Austrijom i Italijom da nima ljubavi ni da je neće bit, dokle bude Austrija držala Trent, Trst i Istru. To su lepi saveznici! lepi alesti!

Salonic. Ovdje je bil veli potres, ki je trajal deset sekundi. Puno je učinil škodi i — straha prouzročil.

Rim. Talijanska je kraljica va drugem stanje. Rimljani pripravljaju jednu novu zibelu. (Samo neka ju plate, a neka ne učine s njom onako kako su storili sa zibelom od male Jolande, ka, mislimo zibela, ni još ni ni sada plaćena.)

Dopisnica uredništva.

Gosp. dr. Gulaš: Vaš lepi podlistak čemo doniet drugi put. Ne pozabite nas. Morda i čagod kraćega? Živili!

Oglas.

Priobćenje sv ovima svim poslodavcima i radnikom, da podpisana je u odborakoj sjednici od 29. junija t. g. imenovala lječnikom ove blagajne za Opatiju, gospodina dr. **Jonipa Zander-a**, koji će ordinirat od 15. julija unapried za članove ove blagajne u Villa Tomasić u Opatiji.

a Voloskom, dne 1. julija 1902.

Ravnateljstvo kot. bolest. blagajne

P. n. občinstvo!

Podpisani javlja, da je počam od 1. julija o. g. prenezo sam vodjenje svoje

* mesarne *

u Voloskom-Skradin

pošto je dosadašnji poslovodja gosp. Juan Večerina odstopio od uprave iste mesarne.

Preporučujući se slavnemu občinstvu najtoplije, obetajem da ću nastojati, da u svem zadovoljim zahtjeva sl. občinstva.

Volosko, 1. julija 1902.

S odličnim štovanjem

Rafael Kundić.

Dr. L. Roheim

pojedinih sanatorijuma,

specijalista za tajne bolesti, ordinira svaki dan od 10—12 pr. p. za gospodu, a od 2—5 p. p. za gospođe na Rijeci, vicolo Germania br. 2, I. kat. Nad ljekarnom D. Accurti.

Najbolji se ljekovi dobiju u Ljekarni „al Redentore“ („k Spasitelj“)

na Rijeci kraj velike crkve a osobito se traže, od samih trava načinjeni to i najkorisniji za zdravlje čovjeka:

Kapi „Spasitelja“ najbolje su sredstvo za udržiati si zdravlje do visoke starosti njihovom redovitom uporabom; er liječe nervnost, odstranjuju drhtanje u žilama, ublažuju reumatizam, očišćuju krv i okrijepljuju želudac, koji je često izvor mnogih bolesti. Izvrsno su zatim sredstvo ere čudotvorne kapi „Spasitelja“ proti svakoj kašlacnoj boli, tjeraju naduvanje i vjetrove, odstranjuju žgaravicu u grlu, zatim groznice te grižu u trbuhu i erjevima. Redovito njihovom uporabom pridržuju redovitu probavu, a tim zaprečuju mnoge bolesti. — Jedna bočica 50 novca.

Pojedane kapi za maternicu okrijepljuju sa pot kapi na komadu cakra maternicu, krijepe tijelo od slabijeg i miteza glave. Jedna bočica 35 novca, a nadomještaju sve do saka kapije, što ih žene rube za slabost i maternicu.

Bilinski sok proti kašlju. Ne nadkriljivo i najjeftinije liječi prehladu u prsima, kašalj, promuklost u grlu. Tko boluje na prsim bolestima neka rabi samo ovaj „bilinski sok“ te će ga pohvaliti sjegurno, kao što svjedoči toliko stotina pohvala, koje su mi poslali upotrebljujući ga. Treba paniti na načitni znak „slika Spasitelja“, što se nalazi na svakoj bočici ovih ljekova; a dobije se jednino u Ljekarni podpisanoj kamo molim i naručiti.

Naruči li tko više bočica dobije popusti!

HINKO BABIĆ, ljekarnik

Rijeka (Fiume) kraj velike crkve.

Sjećajte se

Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru.

Svoj k svomu!

Vinko Grgurina Ivanov

Jušići br. 72

prodaje u svojem dućanu u Jušićih br. 72 svake vrsti robe kao jestvine, odieća muška i za djecu, svake vrsti rubaca, čarapa, i svake vrsti robe za kućnu potrebu; železnu robu, razne vrsti porcelana, Roman- i Portland-cement, sumpor i garantirano dobru modru galicu (vitriol), crvenu sol za blago (marvu) od 5 kgl. dalje. (6)

Sve uz umjerene cijene!

Svoj k svomu!

Tiskara

V. Tomićić i dr. u Opatiji preporuča slavnemu občinstvu svoje bogato skladište najfinijih i najmodernijih posjetnica, omotah, i drugih tiskanih uz vrlo umjerene cijene.

Prvi zavod za pogrebe

u Opatiji

preporuča se svime što se odnosi na uređenje odra, mrtvačke sobe i pogreba te skladištem u kome će sl. občinstvo naći veliki izbor

Mrtvačkih liesova (kasela) i križeva.

Cijene su koliko za priredbu pogreba, toliko i za liesove vrlo umjerene.

Odnosne prijave i naručbe prima

Fran Doberlet
Opatija. — Kuća Ertl.

Visekrat odlikovana s Visekrat odlikovana.

Najstarija i najveća

Tvornica peći i zemljenih stvari

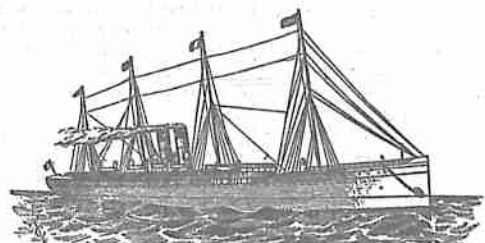
Augusta Drelse

u Ljubljani.

Bogato skladište zemljenih peći i štednika.

Peći u najnovijim bojama i oblicima, izvrstno izvedeno prodaju se po najnižim cijenama od 14 kruna dalje.

Kod većih naručba do 20% popusta. — Cijenel šilju se na zahtjev gratis i franko.

Rieka — Amerika

Medjunarodna putna poslovica

L. Mašek i drug na Rieci

odprema putnike iz Rieke u Ameriku sa najbrzim parobrodima svakog petka i ponedjeljka.

Upute daje besplatno i brzo

L. Mašek i drug

Via Riva ugao Via Lido.

Putnicima, koji putuju u Ameriku nije nužno da znadu čitati i pisati

Posujilnica u Voloskom

registrana zadruga na ograničeno jamčenje.

Prima novac na štednju od svakoga, te plaća od istoga 4 1/2% kamata, čisto bez ikakvog odbitka. Rentni porez na uložke plaća posujilnica sama.

Vraća na štednju uložene iznose bez odpozvedji, pridržaje si ipak u osobitih slučajevih, pravo otkaza u smislu § 8 društvenoga statuta.

Zajmove (posuđe) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjernice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati: svaki dan izim nedjelje i blagdana od 9—12 sati pp. i od 3—6 sati poslije podne; u nedjelju i blagdana od 9—12 pp.

Društvena pisarna i blagajna nalazi se za sada u odvjetničkoj pisarni Dra. Janežića u Voloskom.

Poblize informacije dobivaju se u pisarni Dra. K. Janežića i Dra. A. Stangera u Voloskom.

Novčani promet u god. 1901 imao je K 1161.044-30 — Garancija imala je K 133.760-—. — Uloženo je bilo u posujilnici god. 1901 K 575.486-29.

Ravnateljstvo.